

Súd: Okresný súd Košice I
Spisová značka: 13C/418/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7113234339
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Blažena Szpyrcová
ECLI: ECLI:SK:OSKE1:2019:7113234339.10

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice I sudkyňou JUDr. Blaženou Szpyrcovou v právnom spore žalobcov: 1. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M. 2. R. nar. X.XX.XXXX, trvale bytom Y. 3. C. nar. XX.X.XXXX, trvale bytom Y., všetci žalobcovia právne zastúpení advokátom Mgr. Ľudovítom Paulovičom, so sídlom M. Rázusa 19, Lučenec proti žalovanému: Falck Záchraná a. s., so sídlom Bačíkova 7, Košice, IČO: 35 900 130 v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch takto

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 15 000 Eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi v 2. rade sumu 15 000 Eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

III. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni v 3. rade sumu 15 000 Eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

IV. P r i z n á v a žalobcom v 1. až 3. rade právo na náhradu trov konania proti žalovanému vo výške 100 %.

V. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť na účet Okresného súdu Košice I súdny poplatok v sume 1 416 Eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia vo svojej žalobe žiadali, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť každému z nich sumu 15 000 Eur a nahradiť im trovy konania.

2. Svoju žalobu odôvodnili tým, že trestným rozkazom vydaným Okresným súdom vo Zvolene pod spisovou značkou 5T/2/2012 zo dňa 28.1.2013 bol H. nar. XX.X.XXXX, bytom F. odsúdený za to, že pri plnení pracovných úloh pre svojho zamestnávateľa (žalovaného) dňa 28.4.2011 asi o 08:30 hod. na komunikácii medzi obcou C. a Ústavom špeciálneho zdravotníctva vo vojenskom výcvikovom priestore N., okres A. ako vodič sanitného motorového vozidla značky U., EČV: V. spôsobil dopravnú nehodu tak, že pri predchádzaní pravotočivou zákrutou nesprávnou technikou jazdy prešiel s vozidlom na ľavý okraj vozovky, kde dostal šmyk, v šmyku prešiel naspäť na pravú časť vozovky v smere svojej jazdy a potom zišiel mimo vozovku vpravo, kde narazil do priekopy a následne došlo k niekoľkonásobnému prevráteniu vozidla cez strechu, pričom v dôsledku dopravnej nehody došlo k úmrtiu spolujazdkyne Y. a prepravovanej osoby R., nar. X.XX.XXXX, bytom H. ktorý na následky utrpených zranení dňa XX.X.XXXX zomrel. R. bol otcom žalobcov v 1. a v 2. rade a starým otcom žalobkyne v 3. rade. Zamestnanec žalovaného hrubo porušil predpisy o bezpečnosti dopravy, keď neprispôsobil jazdu svojim

schopnostiam ako aj okolnostiam, nejazdil na pravej časti vozovky a bez akýchkoľvek vonkajších vplyvov vytvoril náhlu a neprekonateľnú situáciu, čoho dôsledkom bola smrť 2 osôb. Tragická dopravná nehoda ukončila nielen život nebohého R. ale zároveň navždy zmenila doterajší život pozostalých žalobcov. Je nepochybné, že v tomto prípade žalovaný zasiahol do práv na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka.

3. Subjektom občianskoprávnej zodpovednosti za nemajetkovú ujmu podľa § 13 OZ môže byť tak fyzická ako aj právnická osoba. Keďže došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostnej sféry, ktorá je chránená osobnostným právom došlo v rámci plnenia úloh právnickej osoby konaním fyzickej osoby, ktorá v mene žalovaného tieto úlohy plnila, zodpovedá navonok voči tretím osobám sama právnická osoba, t. j. žalovaný. Právnická osoba by nezodpovedala, ak by išlo o tzv. exces, t. j. vybočenie z medzí plnenia úloh právnickej osoby jej pracovníkom a postihnutému v takomto prípade by zodpovedal priamo pracovník právnickej osoby ako samostatne stojaci zodpovednostný subjekt.

4. Na základe trestného konania možno vyvodiť záver, že vodič H. porušil dopravné predpisy a v dôsledku toho došlo ku vzniku dopravnej nehody ako aj k jej následkom, v dôsledku ktorých došlo k úmrtiu otca a starého otca žalobcov. Je nepochybné, že v tomto prípade žalovaný zasiahol do práv na ochranu osobnosti podľa ustanovení § 11 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka. Toto porušenie právnych povinností malo za následok, že žalobcovia stratili blízku osobu a v dôsledku protiprávneho konania, za ktoré zodpovedá žalovaný stratili možnosť rozvíjať citové väzby so svojou najbližšou osobou. Je nepochybné, že k neoprávnenému zásahu došlo organizáciou - žalovaným, keďže nebohý R. zahynul na následky zranení, ktoré mu boli spôsobené pri dopravnej nehode sanitného motorového vozidla žalovaného, ktorý viedol vodič žalovaného, a ktorý bol v riadnom zamestnaneckom pomere. Taktiež je nepochybné, že vodič H. konal v rámci plnenia úloh organizácie, nešlo napr. o čiernu jazdu a teda nešlo o tzv. exces. Vodič vykonával činnosť pre žalovaného ako zamestnávateľa na základe pracovného pomeru a nesledoval svoj osobný záujem, preto povinnou osobou na plnenie je žalovaný. Platí zásada, podľa ktorej ak neoprávnený zásah do osobnosti bol spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, kedy určujúcim je existencia miestneho, časového a vecného vzťahu k plneniu činnosti takejto osoby, potom v týchto prípadoch občianskoprávna sankcia podľa § 13 OZ postihuje samotnú právnickú osobu podľa analógie § 420 ods. 2 OZ v spojení s § 853 OZ.

5. Zároveň žalobcovia uviedli, že žalovaný bol v čase dopravnej nehody aj prevádzkovateľom motorového vozidla, ktorým bol spôsobený zásah do osobnosti žalobcov, preto je možné aj analogické použitie § 427 a nasledujúcich OZ v spojení s § 853 OZ pri určení osoby zodpovednej za zásah do osobnosti žalobcov.

6. Nebohý R. sa narodil X.XX.XXXX. V čase dopravnej nehody žil v spoločnej domácnosti so svojou vnučkou - žalobkyňou v 3. rade. Žalobkyňa v 1. rade má síce trvalý pobyt v M. avšak z dôvodu svojich pracovných povinností v meste Y. bývala prevažnú časť roka v spoločnej domácnosti s nebohým R. a so svojou dcérou. Žalobca v 2. rade má trvalý pobyt v obci Y.. Žalobcovia poukázali na to, že vzťahy v rodine boli medzi všetkými jej členmi harmonické. Nebohý plnil pre ostatných členov rodiny úlohy dôverníka, priateľa, partnera a spoločníka. Bol spoľahlivou oporou pre rodinný život. Vedel ostatným členom rodiny poradiť, pomôcť, zabaviť a vychovávať svoje deti a vnukov k pracovitosti, statočnosti, zodpovednosti, morálnym hodnotám a úcty k ľuďom. Žalobca v 2. rade aj s ostatnými členmi svojej rodiny svojho nebohého otca ako aj ostatné žalobkyne pravidelne navštevoval. Tieto ich spoločné stretnutia sú už minulosťou a všetkým chýbajú. Všetci žalobcovia sú od tragickej nehody v zlom psychickom stave a nevedia sa zmieriť so smrťou najbližšej osoby. Každá spomienka na nebohého vyvoláva v žalobcoch beznádej niečo zmeniť, ochromí ich na niekoľko dní a nevedia sa na nič sústrediť. Po tragédii prežívajú všetci členovia rodiny opodstatnenú traumú, zúfalstvo, smútok, citovú ujmu, úzkosť z trvalej straty blízkej osoby a nemožnosti ďalšieho spoločného života s blízku osobu. V dôsledku protiprávneho konania, za ktoré zodpovedá žalovaný stratili žalobcovia v 1. a v 2. rade svojho otca a žalobkyňa v 3. rade svojho starého otca. Protiprávnym konaním žalovaného došlo k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcov, konkrétne do ich práva na súkromie a rodinný život. Závažnosť ujmy sa posudzuje najmä z hľadiska „odčiniteľnosti“ takého zásahu. Preto sa domnievali, že týmto činom došlo tak k neodčiniteľnej ujme a deštrukcii rodinných a vôbec interpersonálnych vzťahov, že na škále závažnosti si zaslúži maximum. Neočakávaným, šokujúcim a náhlým úmrtím nepochybne došlo k tak závažnému zásahu do práv na ochranu osobnosti pozostalých žalobcov spočívajúceho v obmedzení ich súkromného rodinného života, že žiadna z morálnych foriem zadostučinenia podľa § 13 ods. 1

Občianskeho zákonníka nemôže byť na mieste. V súvislosti s uplatnenou výškou náhrady nemajetkovej ujmy poukázali žalobcovia na závažnosť vzniknutej ujmy, ktorá je nenapraviteľná a bude sprevádzať pozostalých žalobcov po celý zvyšok ich života a jednak na skutočnosť a ďalej na samotné okolnosti prípadu a to najmä hrubé porušenie dôležitých povinností zamestnancov žalovaného, ktoré viedli k tragickej dopravnej nehode a zapríčinili stratu otca žalobcov v 1. a v 2. rade a zároveň starého otca žalobkyne v 3. rade.

7. Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení zo dňa 9.1.2014 žiadal žalobu zamietnuť z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného a s poukazom na ustálenú prax súdov v analogických prípadoch. Potvrdil, že dňa XX.X.XXXX došlo k tragickej dopravnej nehode ambulancie záchranej zdravotnej služby, pri ktorej tragicky zahynul prepravovaný pacient pán R. Trestným rozkazom vydaným Okresným súdom vo Zvolene pod spisovou značkou 5T/2/2012 zo dňa 28.1.2013 bol H. (vodič) odsúdený za to, že pri plnení pracovných úloh pre svojho zamestnávateľa (žalovaného) dňa 28.4.2011 spôsobil dopravnú nehodu, pričom v dôsledku dopravnej nehody došlo k úmrtiu prepravovanej osoby R.. Žalovaný poukázal na to, že predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je jednak to, že došlo k neoprávnenému zásahu a jednak to, že tento zásah bol objektívne spôsobilý prívodiť ujmu na chránených osobnostných právach. Otázkou kto je v tom v ktorom prípade subjektom ochrany a kto je subjektom zásahu, musí súd v konaní o ochranu osobnosti riešiť vždy medzi prvými. Podľa ustálenej súdnej praxe pokiaľ súd nemá vyriešenú do práv koho bolo zasiahnuté a kto sa dopustil (mal sa dopustiť tvrdeného) zásahu nie je ešte opodstatnené riešenie otázky nedovolenosti zásahu, jeho intenzity a dôsledkov, existencie príčinnej súvislosti medzi zásahom a spôsobenou nemajetkovou ujmu, adekvátnosti požadovanej formy nápravy spôsobenej ujmy, z plnenia podmienok pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, primeranosti výšky priznávaného zadosťučinenia a pod.

8. Žalovaný namietal svoju pasívnu legitímáciu a preto žiadal žalobu zamietnuť. Žalovaný ďalej uviedol, že nie je možné aplikovať v danom prípade ustanovenia § 420 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka o jeho zodpovednosti za škodu. Uviedol, že podmienky vzniku zodpovednosti za nemajetkovú ujmu sú zásadne rozdielne od podmienok vzniku zodpovednosti za škodu.

9. Tunajší súd rozsudkom č.k. 13C/418/2013-197 zo dňa 20.9.2017 zaviazal žalovaného zaplatiť každému zo žalobcov sumu 3 000 Eur, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a priznal žalobcom v 1., 2. a 3. rade právo na náhradu trov konania proti žalovanému v plnom rozsahu.

10. Voči vyššie uvedenému rozsudku podal odvolanie žalovaný dňa 3.11.2017, v ktorom žiadal, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu proti žalovanému zamietne, alebo aby rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

11. Odvolanie podali aj žalobcovia a to proti IV. výroku rozsudku, v ktorom bola v prevyšujúcej časti ich žaloba zamietnutá. Žiadali, aby odvolací súd zmenil v zamietavej časti výrok č. IV. a priznal každému z nich po 12 000 Eur titulom nemajetkovej ujmy, prípadne, aby napadnutý rozsudok v časti napadnutého výroku zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.

12. Krajský súd v Košiciach uznesením č.k. 3Co/71/2018-241 zo dňa 28.2.2019 zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uviedol, že odvolacia námietka žalovaného t.j. nesprávne právne posúdenie, pokiaľ ide o vecnú legitímáciu žalovaného v predmetnom spore nie je naplnená. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 26.9.2013 3Cdo/282/2012 a uviedol, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné, lebo pasívna hmotnoprávna legitímácia žalovaného je daná vychádzajúc z analogického ustanovenia § 853 OZ v spojení s § 420 ods. 2 OZ a v spojení § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka.

13. Odvolací súd poukázal, že rozsudok súdu prvej inštancie je nepreskúmateľný, pokiaľ ide o jeho rozhodnutie o výške priznanej nemajetkovej ujmy a to ako v napadnutej vyhovujúcej, tak aj v zamietajúcej časti. Zastával názor, že rozhodnutie o priznaní výšky nemajetkovej ujmy v prípade straty blízkej osoby je mimoriadne náročné. Posudzovanie výšky nemajetkovej ujmy nemožno v žiadnom prípade znevažovať tým spôsobom, aby bola vnímaná ako „cena ľudského života“. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy nie je kompenzovať fyzickú absenciu zomrelého, ale pokúsiť sa nahradiť pozostalým nemateriálnu ujmu, prejavujúcu sa v ich konkrétnych subjektívnych pocitoch. Zdôraznil, že ani v tejto citlivej otázke nie je možnosť voľnej úvahy súdu neobmedzená, ale aj tu je potrebné rešpektovať princíp legitímneho

očakávania, a to nielen na strane poškodených, ale aj na strane povinného subjektu. To znamená, že aj rozhodovanie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy musí rešpektovať určitú líniu rozhodovacej činnosti najvyšších súdnych autorít vo vzťahu k obdobným porušeniam individuálnych rodinných vzťahov.

14. Súd vykonal dokazovanie, doplnil ho v zmysle záverov odvolacieho súdu a zistil tento skutkový stav:

15. Z trestného rozkazu Okresného súdu vo Zvolene sp. zn. 5T/2/2012 bolo súdu preukázané, že týmto trestným rozkazom bol obvinený H. uznaný vinným, že dňa XX.X.XXXX v čase o 08:30 hod. na komunikácii medzi obcou C. a Ústavom špeciálneho zdravotníctva vo vojenskom výcvikovom priestore N., okres A. ako vodič sanitného motorového vozidla zn. U., bielej farby, EČV: V. spôsobil dopravnú nehodu tak, že pri predchádzaní pravotočivou zákrutou nesprávnou technikou jazdy prešiel s vozidlom na ľavý okraj vozovky, kde dostal šmyk, v šmyku prešiel naspäť na pravú časť vozovky v smere svojej jazdy a potom zišiel mimo vozovku vpravo, kde narazil do priekopy a následne došlo k niekoľkonásobnému prevráteniu vozidla cez strechu, pričom v dôsledku dopravnej nehody došlo k ťažkým poraneniam spolujazdkyne - záchranárky Y. nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom U., ktorá bola letecky prevezená do F. D. Roosevelta v Banskej Bystrici, kde na následky utrpených zranení dňa XX.X.XXXX v čase o 10:55 hod. zomrela, taktiež pri dopravnej nehode došlo k ťažkým poraneniam prepravovanej osoby - R. nar. X.XX.XXXX, trvale bytom Y. ktorý bol záchrankou prevezený do nemocnice U. kde na následky utrpených zranení dňa XX.X.XXXX v čase o 13:00 hod. zomrel, čím porušil dôležitú povinnosť uloženú mu v zákone o cestnej premávke, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a taký čin spáchal závažnejším spôsobom konania - porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona, čím spáchal na chránenej osobe - osobe vyššieho veku, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a), h) Trestného zákona s poukazom na § 139 písm. e), f) Trestného zákona a za to bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov nepodmienečne.

16. Žalovaný v konaní na pojednávaní dňa 20.9.2017 potvrdil, že trestné konanie bolo voči jeho vodičovi H. právoplatne skončené a trest už aj vykonal.

17. Z predložených rodných listov žalobcov bolo súdu preukázané, že žalobkyňa v 1. a žalobca v 2. rade sú deťmi nebohého R., ktorý zomrel pri dopravnej nehode dňa XX.X.XXXX, žalobkyňa v 3. rade je jeho vnučkou.

18. Z výpovede žalobkyne v 1. rade súd zistil, že jej otec nebohý R. žil v spoločnej domácnosti s jej dcérou, teda žalobkyňou v 3. rade. Predtým pracovala v M. čo je asi 100 km od bydliska jej nebohého otca, v roku 2010 sa vrátila do Y. a bývala u žalobkyne v 3. rade, teda u svojej dcéry. Vzťahy medzi ním a otcom boli veľmi dobré, pomáhal jej finančne, stretávali sa dennodenne, na všetkom sa vedeli dohodnúť. Ťažko sa zmierovala so smrťou svojho otca, pretože išlo o smrť najbližšieho príbuzného a to rodiča. Rovnako dobré vzťahy boli medzi žalobcom v 2. rade - synom R. a žalobkyňou v 3. rade C. ktorá žila s nebohým R. v jednom rodinnom dome a viedla s ním spoločnú domácnosť.

19. Z výpovede žalobcu v 2. rade - syna nebohého R. súd zistil, že tento býva v tej istej obci ako jeho nebohý otec. Vzťah medzi ním a otcom bol veľmi blízky, pomáhal mu, poskytoval mu starostlivosť a pomoc, pričom poukázal na to, že nebohý nikdy nespomínal, že by bol mal nejaké zdravotné ťažkosti, robil v záhrade a vedel sa postarať aj sám o svoju hygienu aj napriek svojmu vyššiemu veku.

20. Z výpovede žalobkyne v 3. rade súd zistil, že bola vnučkou nebohého R., vyrastala u neho od malička. Zostala u neho od svojho narodenia. Bývala s ním v spoločnej domácnosti, varila mu, prala, upratovala a viedli spoločnú domácnosť. Pred smrťou bol mobilný, robil na záhrade, dokonca vedel narúbať aj drevo. Rodinné vzťahy boli veľmi dobré, zakupovala mu potraviny aj oblečenie.

21. Zo správy obce Y. doručenej dňa 10.2.2016 bolo súdu preukázané, že nebohý R. žil v spoločnej domácnosti s vnukom J. a vnučkou C.. Nestožoval sa na pomery v rodine ani na zabezpečenie hygienických, zdravotných a spoločenských potrieb. Neboli na nich vznesené žiadne sťažnosti ani pripomienky zo strany občanov a ich správanie nebolo prejednávané komisiou verejného poriadku.

22. Žalobcovia v priebehu súdneho konania navrhli vypočuť svedkov C., R. a T. Uvedení svedkovia boli vypočutí pred dožiadaným Okresným súdom vo Veľkom Krtíši dňa 19.9.2016.

23. Svedok C. - vnuk nebohého R. vypovedal, že potreby nebohého zabezpečovala jeho vnučka C. (žalobkyňa v 3. rade). Ich starý otec zabezpečoval ich potreby, bol starostlivý, pričom vo vyššom veku sa už všetci o neho starali spoločne ako rodina. Menovaný svedok potvrdil, že vzťahy medzi nebohým R. a jeho deťmi a vnukmi boli veľmi dobré, nikdy sa nehádali. Všetkých v rodine zasiahla smrť nebohého R.

24. V konaní vypovedal ako svedok R. - sused nebohého R. ktorý rovnako potvrdil, že nebohý R. žil v spoločnej domácnosti so žalobkyňou v 3. rade, ktorá sa o neho osobne starala aj mu pomáhala. Rovnako mu pomáhal a staral sa o neho aj vnuk J.. Svedok tiež potvrdil, že o nebohého sa zaujímali aj jeho deti, teda žalobcovia v 1. a v 2. rade, ktorí mu pomáhali v čase jeho choroby. Zaujímali sa o jeho zdravotný stav.

25. Svedkyňa T. ktorá je susedou nebohého R. potvrdila, že nebohý R. bol človek pracovitý, často sa s ním stretávala a rozprávala. Najprv mu zomrela manželka, o ktorú sa staral spolu s vnučkou C. (žalobkyňou v 3. rade). Po smrti manželky sa o nebohého starala žalobkyňa v 3. rade, ktorá zabezpečovala všetky jeho potreby. Rovnako sa starali a zaujímali o nebohého aj jeho deti - žalobcovia v 1. a v 2. rade. Smrť veľmi zasiahla celú jeho rodinu, všetci veľmi smútili, pričom nebohý mal iba bežné choroby vyplývajúce z jeho veku. Nikdy sa nesťažoval na zdravotný stav, nebol opustený, vedel sa sám postarať o svoju hygienu.

26. Z rozsudku Okresného súdu Zvolen spis. zn. 5T/2/2012 zo dňa 10.4.2014 súd zistil, že obžalovaný H. (vodič žalovaného) bol uznaný vinným z vyššie uvedeného skutku uvedeného v trestnom rozkaze a bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 2 roky nepodmienečne. Zároveň bol mu uložený aj trest zákazu činnosti viesť akýkoľvek druh motorového vozidla vo výmere 4 rokov.

27. Súd takto zistený skutkový stav posúdil podľa nasledujúcich právnych predpisov:

28. Podľa ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

29. Podľa ustanovenia § 13 ods. 1 citovaného zákona fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie.

30. Podľa ustanovenia § 13 ods. 2 a 3 citovaného zákona pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa ods. 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

31. Podľa ustanovenia § 420 ods. 2 citovaného zákona škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby sami za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá.

32. Podľa ustanovenia § 853 citovaného zákona občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

33. Ustanovenie § 11 Občianskeho zákonníka priznáva každej fyzickej osobe právo na ochranu proti zásahom do osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavu osobnej povahy. Súčasťou práva na ochranu osobnosti je i právo na súkromie a rodinný život, ktorý v sebe zahrňuje tiež právo fyzickej osoby na spolužitie s ďalšími osobami, predovšetkým s členmi rodiny. Zákon nedefinuje pojem zásah ani nepodáva výpočet konkrétnych foriem zásahov, ktorými môžu byť dotknuté aj osobnostné práva. Je ním však bezpochyby tak aktívne konanie, ako aj pasívne správanie, ktoré má v zákone uvedené znaky. Týmto znakmi sú predovšetkým neoprávnenosť zásahu a jeho objektívna spôsobilosť negatívne dopadnúť na chránené osobnostné práva fyzickej osoby. Medzi neoprávneným zásahom a poškodením (ohrozením) niektorého z osobnostných práv, musí byť vzťah príčinnej súvislosti. Ak určité konanie vykazuje zákonné znaky

zásahu do chránených osobnostných práv, má fyzická osoba právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov a aby jej bolo poskytnuté primerané zadostučinenie (§ 13 ods. 1 OZ). Vznik právneho vzťahu, obsahom ktorého je na jednej strane právo domáhať sa ochrany podľa § 11 Občianskeho zákonníka a na druhej strane povinnosť znášať sankcie uložené súdom, je podmienený tým, že ide o zásah neoprávnený a tiež objektívne spôsobilý privodiť ujmu na osobnosti. Účastníkom, ktorý je v rámci tohto právneho vzťahu nositeľom uvedeného oprávnenia (subjektom ochrany) je fyzická osoba, do osobnostných práv, ktorej bolo zasiahnuté. Účastníkom, ktorý je nositeľom povinnosti upustiť od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti alebo odstrániť následky zásahov alebo poskytnúť primerané zadostučinenie, je fyzická alebo právnická osoba, ktorá sa dopustila určitého konania neoprávnené zasahujúceho do chránených osobnostných práv (je pôvodcom, respektíve subjektom zásahu). Subjektom zásahu môže byť fyzická osoba ako aj organizácia (právnická osoba). Judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vid' napr. rozhodnutie 114/1994, R38/1996, R36/2009, R38/2012 jednotne zastáva názor, že pôvodcom zásahu môže byť nielen fyzická osoba, ale aj právnická osoba, teda subjekt, ktorého zodpovednosť žalovaná vylučuje v tomto prípade. Súd poukazuje na to, že pokiaľ by bol správny názor, že za zásah do osobnosti zodpovedá vždy len tá fyzická osoba konkrétnym konaním ktorej bolo zasiahnuté do osobnostných práv, bola by úplne vylúčená možnosť, že za takýto zásah nesie zodpovednosť právnická osoba. Právnické osoby sú však celkom bežne účastníkmi konania o ochranu osobnosti, ktorých Najvyšší súd Slovenskej republiky vykonával dovolací prieskum (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 3Cdo/108/2011 z 15.12.2001, rozhodnutie 3Mcdo/3/2008 z 29.6.2009, 5Cdo/108/2009 z 19.5.2010 a 5Cdo/83/2008 z 27.11.2009). Je potrebné uviesť, že pre právnické osoby je charakteristické to, že svoju vôľu nevytvárajú samostatne, ale prostredníctvom tých fyzických osôb, ktoré sú na to určené. Len prostredníctvom fyzických osôb právnická osoba tiež prejavuje svoju vôľu navonok, koná, robí právne úkony, zakladá právne vzťahy, vstupuje do právnych vzťahov, uplatňuje práva a plní povinnosti z týchto vzťahov. Ak bezprostredným pôvodcom zásahu do osobnosti bola fyzická osoba, ktorá bola právnickou osobou použitá na výkon jej činnosti, treba vyriešiť otázku, či konanie tejto fyzickej osoby je zásahom, za ktorý nesie zodpovednosť ona sama (bezprostredne konajúca osoba) alebo táto právnická osoba.

34. V ustanovení § 853 Občianskeho zákonníka je upravená analógia legis (analógia zákona), ktorá sa používa ako forma aplikácie zákona vtedy, keď treba riešiť otázku, riešenie ktorej nie je síce v zákone upravené, ale ten istý zákon upravuje riešenie podobného prípadu. Vychádza sa pritom z predpokladu, že zákonodarca by podľa rovnakých zásad upravil aj daný prípad. Právnym vzťahom zodpovednosti za nemajetkovú ujmu spôsobenú na osobnostných právach fyzickej osoby (§ 11 a nasledujúce OZ) sú obsahom a účelom najbližšie právne vzťahy zodpovednosti za majetkovú ujmu (škodu) spôsobenú v majetkovej sfére poškodeného (§ 420 a nasledujúce Občianskeho zákonníka). Analogicky preto je potrebné uviesť, že pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, považuje sa takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou. Rovnako aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení z 23.8.2007 sp. zn. I.ÚS 137/07 uviedol, že podľa všeobecných ustanovení Občianskeho hmotného práva je otázka zodpovednosti za škodu vrátane zodpovednosti za nemajetkovú ujmu konštituovaná tak, že za škodu respektíve za ujmu zodpovedá ten, kto ju spôsobil, pričom v prípade škody respektíve ujmy spôsobenej právnickou osobou ide o činnosť tých fyzických osôb, ktoré právnická osoba na túto činnosť použila.

35. Na základe uvedeného možno teda konštatovať, že tak ako podľa okolností konkrétneho prípadu zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla prevádzkovateľ vozidla poškodenému, zodpovedá tento prevádzkovateľ (aj) za nemajetkovú ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach fyzickej osobe. V rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa uplatňuje jednotný názor, v zmysle ktorého súčasťou práva na ochranu súkromia chráneného ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka, je aj rodinný život spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami, a to konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou člena rodiny, je konaním nesúcim znaky neoprávneného zásahu do chránených osobných práv pozostalých členov rodiny (vid' rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/77/2009, 5Cdo/265/2009, 4Cdo/168/2009, 2Cdo/194/2011).

36. Vykonaným dokazovaním bolo súdu preukázané, že otec žalobcov v 1. a 2. rade a starý otec žalobkyne v 3. rade zomrel pri dopravnej nehode dňa XX.X.XXXX, pričom za túto dopravnú nehodu a smrť zodpovedá vodič žalovaného H. ktorý bol právoplatne odsúdený v trestnom konaní. Menovaný

vodič plnil pracovné úlohy ako zamestnanec žalovaného v čase, keď došlo k dopravnej nehode, za ktorú bol tento vodič zodpovedný lebo porušil predpisy o bezpečnosti dopravy. Je nepochybné, že smrťou nebohého R. došlo k zásahu do práv na ochranu osobnosti žalobcov podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

37. Súd poukazuje na to, že zamestnanec žalovaného protiprávnym konaním zbavil života R.. Tento zamestnanec bol uznaný vinný z prečinu jeho usmrtenia rozsudkom Okresného súdu vo Zvolene spis. zn. 5T/2/2012. Žalobcovia stratili blízku osobu, stratili možnosť rozvíjať citové väzby so svojou najbližšou rodinou. Je teda jednoznačné, že došlo k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu ich osobnosti, konkrétne do ich práva na súkromie a rodinný život, pričom ide o to, že tento zásah už nie je možné odčiniť morálnou satisfakciou len priznaním nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri výške peňažnej náhrady súd prihliadol:

- 1/ na závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy,
- 2/ na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

38. V danom prípade zásahom žalovaného (jeho zamestnanca pri plnení pracovných úloh pre žalovaného) došlo k nenapraviteľnému následku, ktorým je usmrtenie otca a starého otca žalobcov. Došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov (do práva na súkromie a rodinný život), usmrtením ich blízkej osoby pri dopravnej nehode zavinennej žalovaným. Spôsobenie úmrtia člena rodiny protiprávnym konaním tretej osoby nesie znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny. Rodinný život totiž zahrňuje sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi vytvárané v období ich spoločenského života, ako aj vzťahy medzi inými blízkymi osobami, bez ohľadu na to, či spolu trvalo žijú. Ak takéto vzťahy existujú, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k neoprávnenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Právo na súkromie zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami, najmä v citovej oblasti, aby tak fyzická osoba mohla rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. Protiprávne narušenie týchto vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby.

39. Pri predmetnej dopravnej nehode dňa XX.X.XXXX. zahynul najbližší príbuzný žalobcov a jeho úmrtie je pre nich traumatizujúce. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby.

40. Bolo preukázané, že nebohý R. žil v čase dopravnej nehody v spoločnej domácnosti so svojou vnučkou - žalobkyňou v 3. rade. Jeho vzťahy v rodine so žalobkyňou v 1. rade ako dcérou a žalobcom v 2. rade ako jeho synom boli harmonické, plnil pre ostatných členov rodiny úlohu dôverníka, priateľa, spoločníka.

41. Žalobkyňa v 1. rade a žalobca v 2. rade pravidelne navštevovali svojho otca, ktorý im vedel poradiť, pomôcť a vychovával svoje deti a vnukov k pracovitosti, statočnosti, zodpovednosti, morálnym hodnotám a úcte k ľuďom. Tieto spoločné stretnutia žalobcom chýbajú, nevedia sa zmieriť so smrťou blízkej osoby.

42. Vzhľadom na vyššie uvedené mal súd za to, že žalobcom ako pozostalým po neb. R. prináleží nemajetková ujma v peniazoch, keďže prišli o najbližšieho človeka a to smrťou, ktorú spôsobil zamestnanec žalovaného, preto súd každému z nich priznal nemajetkovú ujmu vo výške 15 000 Eur. Výšku tejto nemajetkovej ujmy považuje súd za primeranú vzhľadom na to, že išlo o najbližšieho človeka žalobcov v 1. až 3. rade.

43. O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

44. V danom prípade žalobcovia boli v konaní plne úspešní, preto im súd priznal plnú náhradu trov konania, každému z nich proti žalovanému.

45. Podľa ust. § 262 ods. 1, 2 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výšky náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

46. O povinnosti žalovaného zaplatiť na účet Okresného súdu Košice I súdny poplatok v sume 1 416 Eur súd rozhodol podľa ust. § 2 ods. 2 Zákona č. 71/1992 Z. z. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov, podľa ktorého ak je poplatník od poplatku oslobodený a súd jeho žalobe alebo návrhu vyhovel, zaplatí podľa výsledku konania poplatok alebo jeho pomernú časť žalovaný alebo odporca, ak nie je tiež od poplatku oslobodený.

47. V danom prípade žalobcom v 1. až 3. rade bolo rozhodnutím súdu priznané oslobodenie od súdnych poplatkov, preto je súdny poplatok za žalobu povinný zaplatiť žalovaný vo výške 1 416 Eur (6 % zo sumy 45 000 Eur).

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré možno podať do 15 dní odo dňa doručenia na Okresný súd Košice I.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§127 ods. 1 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) [§ 363 CSP].

Podľa ustanovenia § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.